

Moldova Moldovája

Moldova Görgy: Az utolsó töltény, 1–2.

Hetven eddigi évéből az első harmincnak az emléktörédekeit, rögtön két kötetben. Igét, állítmányt ne keressenek az előző mondatban, nem sikerült találnom hozzá. Alighanem az én hibám, bár a szerző maga is elmondja, hogy önéletrészével nem akart se senkit megigézni, se semmit állítmányozni. Moldova György megjelentetett egy új művet. A régi olvasó számára megszokott technikájával, unalomig kedvelt hasonlatfüzéreiével papírra vetette anekdotáit, félperces filozófiai és erkölcsstani traktátumait, mindegyik végén a nála kötelező egérfogócsattanóval. Lett hát ebből egy (két) könyv, van eleje, közepe és vége, sorjáznak szépen az igaz történetek. Banálisak és abszurdak, megrendítőek és érdektelenek is, meg-megspékelve egy-egy brutális, személy elleni oldalgággal, balhoroggal fölcsapott minősítéssel. (Csurka sokat kap, **Eörsi István** csak egyet, de jó nyugot.)

A könyv lapjain meglevendő alak Moldova Moldovája. Sajtó meglátása szerint ön- és közveszélyes makacsságra is hajlamos, mások és maga számára egyaránt nehéz ember. Ha amerikai volna, akkor afféle magányos farkas lenne egy kemény regényben, Moldova azonban nem hard romant írt, és nem is amerikai. Bár kanadai lehetett volna, de itthon maradt. Izraeli is lehetett volna, Moldova ebben a könyvében nagyon sokat foglalkozik azzal, hogy ő anyakönyve szerint Reif, származása pedig zsidó. Emiatt tízévesen majdnem megölték a náciok, előtte és utána pedig át, meg és túl kellett élnie mindent, ami egy szegénységbe született magyarországi zsidónak adatott Horthy, Szálasi, Rákosi és Kádár alatt.

Moldova – úgy tűnik – nem akart volna sem zsidó, sem nem zsidó lenni, ám előbb hétköznapi, majd politikai és irodalmi környezete, családjának és magának közvetlen sorsa rendre „zsidóvá” lenni kényszerítette. De – úgy tűnik – soha senki semmi másra nem kényszeríthette, mert Moldova sem a korbácsnak, sem a mézesmadzagnak nem enged-

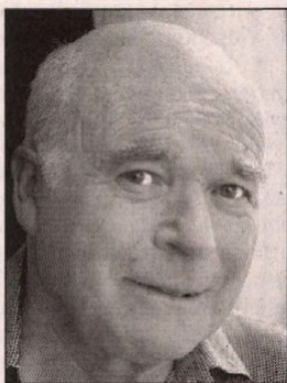
meskedett. Cserébe, fiatalkora végéig legalábbis, egyre inkább elmagányosodik, sőt elmagányosítja magát. Közben megjárja a hazai vidékek és a főváros mindenféle bugyrait, gyakran gazdag is, persze nem annyira. Baráttalan és barátságatlan, bajlódik nőkel, és bajokat okoz nekik, és még arra is rá kell ébrednie, hogy a szegények, az elnyomottak, a kiszorítottak sem szeretik egymást. Magukat sem.

Miközben a fiatal Moldova egyre inkább ír, és egyre inkább Moldova, egyre keményebben baloldali. Az ő olvasatában a baloldali olyan ember, aki makulátlanul becsületes, áldozatokat is vállalva következetes, nem enged hatalom és pénz csábításának, és akit tud, megsza-badít a gonosztól. A többi hatalomvágyó, pénzéhes, elnyomó, kétszínű, efféle. Moldova Moldovája elvéve botlik olyan emberbe, aki megfelelne a szigorúvizsgán, kis híján önmagát is ki-rostálja. A diplomát nem is veszi föl – a hivatalosat, a felsőfokú dramaturgiai végzettséget igazoló, igazi oklevelet sem.

Sokakkal együtt alighanem Moldovának minden nyomtatásban megjelent sorát olvastam. A kort, az országot, amelyben gyerek, majd gimnazista voltam, s amelyet kádárinak mondanak, belőle próbáltam kiismerni. A regényeiből, a riportjaiból, a szatíráiból. Az a kor véget ért, ez már nem az az ország, egy ideje eszembe se jut, hogy belőle próbáljam kiismerni a mai világot. Lehet, hogy ez is az én hibám.

Az biztos, hogy Moldova tényleg nagyon, sőt abszolút önéletrajzot írt. Könyvet igen, de se regényt, se riportot, se szatírárt. Nem is akart ilyesmit írni élete elejéről. Az önéletrajzot egy szuszra, de egyre inkább idegenkedve olvastam végig. Annyira az övé, hogy amit most leírt, az olvasóként se lett az enyém. Druklok, mégse ez legyen az utolsó, az önmagának tartogatott töltény. Akárhogy is, ez a két kötet kizárólag Moldova Moldovája. Nem sajnálom tőle. (Urbs, 236+207 oldal, 1980 forint)

FÜZES OSZKÁR

Moldova György

*Ez a két kötet
kizárólag Moldova
Moldovája. Nem
sajnálom tőle.*